Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI. V Ljubljani, v torek, dne 25. aprila 1933. Štev. 48.

Ni za vse kruha

Pred kratkim je izšla v knjižni zbirki »Slovenske poti« Uratnikova knjiga »Pogledi na družabno in gospodarsko strukturo Slovenije«. V knjigi je zbran dragocen materijal, ki bo dobro služil tudi h sestavi slovenskega gospodarskega programa in ki že zato zasluži, da se s knjigo vpozna slovenska gospodarska javnost. Knjiga pa ima tudi to prednost, da pove nekatere neprijetne resnice brez ovinkov in da zlasti obračuna z onim čisto neutemeljenim mnenjem, ko da bi mogli vsi Slovenci dobiti danes v svoji ožji domačiji dovolj zaslužka in kruha. Sliši se sicer jako lepo, če se reče, da ima domovina za vse dovolj kruha, ali to zagotavljanje nima prav nobene cene, če pa vidimo, kako si morejo tisoči naših ljudi zagotoviti življenje le na ta način, da si poiščejo kruh in zaslužek v tujini. Takšna je žalibog resnica in prav nobenega smisla nima sebe varati z lepimi iluzijami in se udajati krivim sanjam. Danes je tako, da nima naša domovina za vse svoje otroke zaslužka in edino pametno je tej resnici pogledati v oči, ne pa bežati pred njo, če hočemo, da bo kdaj boljše.

Prav za prav je naravnost čudno, kako je moglo nastati to lahkomišljeno mnenje, da je pri nas dovolj kruha za vse. Vsakdo vendar ve, da je čisto nemogoče, da bi mala kmečka domačija prehranila vse otroke, ki se rode na njej. Vemo vendar že od nekdaj, da morajo z majhne kmetije oditi skoraj vsi otroci v svet, vemo vendar že leta in leta, da so morali odhajati naši ljudje v Ameriko in na Westfalsko, na Štajersko in v avstrijska mesta in v druge kraje, da so si našli zaslužka in kruha. Tako je bilo pred vojno, tako je bilo po vojni in tako bo še dolgo, ker ni tako kmalu pričakovati, da bi mogla biti naša ožja domovina tako industrijalizirana, da bi v njenih fabrikah in podjetjih našli zaposlitev vsi naši ljudje.

Ni za vse kruha! V teh besedah je morda naš slovenski problem izrečen z najbolj drastičnimi besedami. Vsa nekdanja germanizacija je bila mogoča le zato, ker nismo mogli dati doma vsem kruha. Zato so se morali naši ljudje pehati za vsakdanji kruh v takšni meri, da sploh misliti niso mogli na narodne dolžnosti, zato je ostalo naše število kljub vsemu velikemu naravnemu prirastku konstantno enako in zato ni bilo v našem narodnem življenju onega poleta, ki bi vzdramil tudi nezavedne iz narodnega mrtvila. Vsa naša narodna nesreča je izvirala v glavnem le iz te usodne resnice. A ker te resnice nismo hoteli videti, zato je bil od vsega početka izseljeniški problem čisto napačno zagrabljen, oziroma se sploh nihče ni brigal zanj. Deklamirali smo, da je doma za vse vsega dovolj, pri tem pa prepuščali izseljencu, da si pomaga sam kakor ve in zna. In še danes ni dosti boljše.

A čas je, da postane boljše in to se bo tudi zgodilo, če se bomo zavedali, da danes sicer res še ni doma za vse kruha, a da moramo delati na to, da bo vsak naš človek imel vsaj skromen zaslužek zagotovljen, doma ali na tujem, toda vedno s podporo svoje domovine. Samo na ta način ne bomo izgubljali ljudi.

Prvo pa je, da najdemo doma nove možnosti za zaslužek. In zato je potrebno, da dobi gospodarsko delo največjo veljavo in da se pred interesi gospodarstva umaknejo vsi drugi interesi. Ni za vse kruha, če je gospodarstvo zaostalo, za vse pa mora biti kruha v gospodarsko konsolidirani in upravno reformirani Jugoslaviji. Kajti še dolgo niso izrabljene vse možnosti izkoriščanja naravnih bogastev naše zemlje, še dolgo tudi ni dovršena industrijalizacija naše ožje domovine. Povsod so še velike možnosti za nova podjetja, ki bi zmanjšala število onih, ki morajo iskati si svoj kruh v tujini.

Ni za vse kruha! Kakor je težka ta resnica, tako pa je v njej silna vzpodbuda, da bo za vse dovolj kruha. Notranja kolonizacija na eni strani, razvoj trgovine, obrta, kmetijstva in industrije na drugi strani in preorientacija naših šolanih ljudi, da bodo svoje znanje bolj uporabljali za praktično življenje, ko pa za pisarne, pa bo vse polno novih možnosti za zaslužek. Čisto novo orientacijo bi morala dati ta resnica vsej naši politiki, ki bi morala že zaradi nje mnogo več važnosti polagati na gospodarska vprašanja, ko na vsa druga.

Ni kruha za vse! To je kategoričen opomin, da je le v gospodarski politiki za nas rešitev in da ne bomo nikdar dovolj vodili gospodarske politike.

Dragotin Gerželj:

O preosnovi našega lesnega izvoza

I.

Posledice sedanje svetovne gospodarske krize na zunanjo trgovino

Tako številni in mnogostranski so vzroki sedanje svetovne gospodarske depresije, da je že zelo težko samo našteti te vzroke. Prav tako mnogostranske pa so tudi posledice sedanje že štiri leta trajajoče gospodarske depresije. Nikjer pa se te posledice ne kažejo tako uničujoče, ko v zunanji trgovini, ki je naravnost katastrofalno nazadovala in ki se še ni opomogla kljub vsem številnim konferencam, ki so bile sklicane za odpravo vseh onih ovir, ki so zavrle mednarodno izmenjavo blaga. Toda konferenca za konferenco mine, a ne ena ovira se ne odpravi, temveč nastajajo nasprotno še vedno nove ovire, kakor tudi sproti rastejo finančne težave držav. A te ovire bo vendarle treba odpraviti, ker je v paraliziranju mednarodne trgovine tudi eden glavnih vzrokov sedanjega kritičnega stanja svetovnega gospodarstva. A ker je izkušnja pokazala, da teh ovir s sedanjimi metodami ni mogoče odpraviti, bo pač treba najti nova pota in nove metode, da bo moglo svetovno gospodarstvo zopet svobodno zadihati v zračju, ki je pogoj vsake živahne mednarodne trgovine.

Do meseca julija 1931. se je mednarodna trgovina gibala še po ritmu, ki ga zahteva zdrava trgovinska politika in **podlaga trgovine so bile normalne trgovinske pogodbe.** Od takrat pa se je vedno bolj širila **protekcijonistična** trgovinska politika in pričele so kar deževati razne uvozne prepovedi in omejitve. Vsled vedno težjih finančnih težav so se morale države zatekati k raznim deviznim omejitvam, ki jih je do skrajnosti poostrilo **blokiranje trgovskih kreditov.**

Da si priskrbe potrebne devize, so skušale države, ki so živele v finančnih in denarnih neprilikah, povečati svoj izvoz v države z zdravo valuto. Tako je prišlo do nadnormalnega pritoka tujega blaga v te države, ki ga niso mogle zadržati vsled silnega padca cen niti visoke zaščitne carine. Posledica tega je bila, da so segle države z zdravo valuto še po novih sredstvih za omejevanje uvoza in tako je prišlo do določevanja **uvoznih kontingentov,** a tudi do direktnih uvoznih prepovedi za posamezne vrste blaga.

Beg kapitala v države z zdravo valuto je nujno povzročil še poostritev deviznih odredb, vsled česar so tudi uvozniki v izvoznih deželah morali omejiti uvoz, ker niso mogli dobiti deviz drugače, ko na črni borzi, ki pa je podražila devize in s tem znova zmanjšala ceno pridelkom. **Opustitev zlate valute** najprej s strani Anglije, nato še od cele vrste drugih držav, je znižala veljavo denarja teh držav, kar je povzročilo zmanjšanje kupne moči prebivalstva teh držav. Zmanjšani kupni moči prebivalstva pa je nujno moralo slediti tudi ponovno zmanjšanje zunanje trgovine.

Ker so med tem tudi narasle plačilne težkoče za poravnavo terjatev za izvoženo in uvoženo blago, so sklenile mnoge države **klirinške pogodbe,** ki naj bi omogočile plačilo teh terjatev. Dejansko pa so kliringi povsodi znova zmanjšali obseg zunanje trgovine, ki je vedno bolj nazadovala. Kako silno je bilo to nazadovanje, kažejo jasno številke gospodarskega odbora pri Društvu narodov.

Od leta 1929. do l. 1931. je nazadovala mednarodna trgovina pri uvozu 41·5%, pri izvozu pa za 43·1%. Še bolj se vidi to nazadovanje, če se primerjajo številke v januarju in februarju v letu 1929. s številkami obeh istih mesecev v letu 1932. Tako je **uvoz** v mednarodni trgovini nazadoval v januarju in februarju 1932 **za 59·8%** v primeri z januarjem in februarjem 1931, **zvoz** pa v stem času **za 54·4%,** torej precej več ko za polovico. Po obsegu pa je nazadovala zunanja trgovina še v večji meri.

Nazadovanje zunanje trgovine je zadelo prav vsa njena področja, v posebno težkem obsegu pa izvoz kmetijskih pridelkov in **zlasti lesa.** Zlasti je bila pri tem prizadeta Slovenija, katere blagostanje je v posebni meri odvisno od lesne trgovine. Pokazati ves obseg nazadovanja te trgovine in obenem pota, kako s preosnovo lesne industrije in izvozne trgovine zopet dvigniti lesno zunanjo trgovino, je namen teh člankov, ki jih pričenjamo z današnjo številko objavljati in ki bodo gotovo pomemben prispevek k izdelavi našega enotnega gospodarskega programa.

Resolucije medparlamentarne trgovinske konference

Rimska medparlamentarna trgovinska konferenca je zaključila svoje delo in sprejela soglasno te resolucije:

I.

Konferenca smatra, da je **kontingentiranje uvoza** in kontrolirano omejevanje deviznega prometa, pa čeprav je bilo v nekaterih primerih potrebno, vseeno neugodno učinkovalo ter pomeni **veliko nevarnost v mednarodni trgovini.** Zato konferenca predlaga, da se te odredbe sporazumno med zainteresiranimi državami ublaže in **postopoma odpravijo.**

Konferenca poziva vse države, da izvedejo v največjem obsegu **gospodarsko razorožitev,** ki bo koristna za vsako državo in da naj bodo zato pogajanja za sklenitev trgovinskih pogodb prežeta z liberalnim razumevanjem.

Čeprav je treba vzeti **klavzulo o največji ugodnosti,** prilagodeno potrebam narodnega gospodarstva, za podlago mednarodnih trgovinskih odnošajev kot najpripravnejše sredstvo za zagotovitev prave reciprocitete v mednarodni trgovinski zamenjavi, smatra konferenca ravno tako, da morejo biti **sporazumi o posebnih carinskih režimih,** omejenih na nekaj držav, kakor je bil določen v konvenciji v Ouchyju, koristni, če imajo, puščajoč nedotaknjene pravice držav, za cilj reciprociteto, da znižajo carinske barijere med temi državami in da pri tem ne bodo povišane bariere, ki dele te države od drugih držav. Takšni sporazumi se posebno priporočajo, če puščajo možnost, da se jim pridružijo tudi druge države.

II.

Konferenca odločno povdarja **potrebo sistematične mednarodne gospodarske, finančne in denarne politike,** ki bi se vodila v tem cilju, da se sporazumno najdejo **najbolj pripravna sredstva za ohranitev cen na pravični višini.** Pri tem naglaša kot neobhodno potrebo, da se vsi **mednarodni dolgovi vlad** raznih držav, ki ne izhajajo iz posojil, dovoljenih v produktivne svrhe, s skupnim sporazumom **znatno znižajo ali popolnoma izbrišejo.** Razen tega smatra konferenca za neobhodno potrebno, da se sklenejo **sporazumi za takojšnjo ublažitev vseh omejitev v zamenjavi deviz in v zunanji trgovini.** Prvi pogoj za uspešno osvoboditev svetovne trgovine od sedanjih ovir je, da vse države revidirajo **svojo tarifno politiko,** da ne bodo imele pri tej reviziji pred očmi samo svoje neposredne nacionalne potrebe, temveč tudi prvenstveno potrebo nove mednarodne trgovine in to na ta način, da bo ta obnovljena v najširšem obsegu.

V zvezi s strahovitim **padcem cen za sirovine,** kar otežkoča in morda celo onemogoča dolžnikom v mnogih državah izpolnjevanje njihovih finančnih obveznosti, smatra konferenca za potrebno, da se najdejo sredstva, da se olajša **kontakt med upniki in dolžniki** in da oni skupno prouče vse spremembe, ki bi nastale v gospodarski situaciji, če bi se, ozirajoč se pri tem na vse okolnosti vzajemno domenili tako, da se omogoči dolžnikom izpolnjevanje njih dolžnosti v oni meri, ki jo dovoljujejo sedanje razmere.

III.

Konferenca pozivlje trgovske zastopnike in skupine v vseh državah:

1. da opozore vlade in javno mnenje na vprašanje **nerazmerja cen v prodaji na debelo in v prodaji na drobno** in da delajo na to, da bo to nerazmerje služilo kot element neposredne akcije za reševanje svetovne gospodarske krize.

2. da povzroče uvedbo pripravnh ukrepov, da se ustanovi ali da se tam, kjer že obstoji, okrepi organiziranje in kontroliranje trgovine na drobno in sicer individualno ali na zadružni način, ki bi v splošnem interesu reguliral cene v podrobni prodaji.

3. da doseže pri upravnih oblastih, da **davčna bremena** ne bodo imela usodnega vpliva na cene v detajlni trgovini.

4. da z vsemi sredstvi delajo na to, da se trgovci detajlisti prepričajo, da se morajo cene v podrobni trgovini čim bolj približati cenam v prodaji na veliko.

IV.

Izhajajoč s stališča, da je **gospodarska in finančna obnova srednje in vzhodne Evrope** nenavadno nujna potreba in da je treba zahtevati, da se v ta namen pomaga s pomočjo mednarodnega sodelovanja, priporoča konferenca svetovni gospodarski in denarni konferenci v Londonu, da blagohotno prouči vse želje in predloge agrarnih držav v srednji in vzhodni Evropi in da smatra te želje **kot najbolj učinkovito sredstvo za zboljšanje gospodarskih in finančnih pogojev Evrope.** Te želje in predlogi se prvenstveno nanašajo na vprašanje mednarodnih dolgov, na vprašanje obtoka in zamenjave kapitala in končno na vprašanje proste trgovine z devizami ko tudi na ohranitev ali vpostavo denarne stabilizacije.

V.

Konferenca upa, da bodo vse države uporabljale **pravilnike za radio prenose,** ki bodo v soglasju z načeli, ki so bila ponovno naglašena od medparlamentarne trgovinske konference.

Mednarodna interparlamentarna trgovinska konferenca je sklenila, da se **sestane leta 1934 v Madridu, leta 1935 pa v Beogradu.**

Dr. Ivan Likar:

Davčna vprašanja

Kaj je na žagi razrezan les po tarifni post. 93/106 tarife skupnega davka na poslovni promet?

Po navedeni tarif. post. se plača skupni davek na poslovni promet na les, razžagan na žagi.

Upravno sodišče v Celju je izreklo v sodbi F 9/33, da se more pod takšnim lesom razumeti le les, ki ga žage proizvajajo iz okroglega lesa (hlodov) z žaganjem po dolgosti, tako da se proizvodi bistveno razlikujejo od surovine in imajo tej svoji obliki ustrezajoče različne nazive (deske, plohi, letve itd.) ter so uporabni le v določeno svrho. Ako se pa hlod prežaga na krajše kose, imajo ti kosi še vedno obliko hloda, in so uporabni za katero koli svrho. Zato se razžaganje okroglega lesa na manjše kose ne more smatrati za rezanje lesa v smislu zgoraj navedene tarifne postavke in sploh za nikako predelovanje osnovnega proizvoda.

Zarubljivost najemnin za zaostale davke

Finančno oblastvo je nekemu davčnemu zavezancu v izterjavo zaostalih davkov zarubilo najemnino, ki jo prejema od svoje v najem oddane hiše.

Upravno sodišče v Celju je tožbi davčnega zavezanca s sodbo F 265/32 ugodilo iz sledečih razlogov:

Po čl. 38, točka 5, uredbe o zavarovanju, prisilnem izterjevanju in neizterljivosti davkov so predmet rubežni tudi terjatve v v gotovini, kakor hišne najemnine itd. Za zarubljivost terjatev je pa načeloma potrebno, da je terjatev ob času rubežni že zapadla, ker sicer sploh ni rubežnega predmeta. V tem oziru obstoja samo izjema po čl. 50 navedene uredbe, ki se glasi:

»Zastavna pravica, ki se je pridobila za rubežnijo na terjatve **prejemkov** ali na terjatve, **ki se obrestujejo**, se razprostira tudi na prejemke in obresti, ki dospevajo po izvršeni rubežni.«

Hišne najemnine pa gotovo niso »obresti od terjatev«, pa tudi ne prejemki v smislu navedenega določila uredbe. Kakor namreč izvira iz čl. 38, točka 3, navedene uredbe, so pod »prejemki« mišljene plače, pokojnine, oskrbnine, skratka dajatve, ki izvirajo iz osebne službe, iz prejšnje osebne službe ali službe tretje osebe.

Zarubljiva je torej najemnina le v toliko, v kolikor je že zapadla v plačilo, pa najemodavcu še ni bila izplačana. Niso pa zarubljeni vsi nadaljnji obroki najemnine, ki bodo šele v bodoče zapadli v plačilo.

Občni zbor Združenja v Brežicah

V četrtek, dne 20. aprila, se je vršil v Narodnem domu v Brežicah občni zbor Združenja trgovcev za brežiški okraj. Občni zbor je bil zlasti pomemben, ker je bil to **prvi občni zbor po novem obrtnem zakonu.** Udeležba na občnem zboru je bila prav dobra, dokaz, da se brežiško trgovstvo zaveda svojih stanovskih dolžnosti.

Občni zbor je otvoril predsednik Združenja **Anton Umek.** Ugotovil je sklepčnost in pravilno razglasitev občnega zbora ter imenoval za overovatelje zapisnika gg. **Ivana Vidmarja** in **de Costo.** S primer-

Adria prašek je boljši

nim govorom je pozdravil vse navzoče in zlasti prisrčno sreskega načelnika **dr. Brezigarja** in zastopnika Zbornice za TOI, zborničnega tajnika **dr. Ivana Plessa.**

Nato je podal izčrpno in obširno predsedniško poročilo ter poročilo o delovanju združenja od ustanovitve gremija dne 24. aprila 1921 pa do danes. V svojem poročilu je navedel **vse akcije,** ki jih je izvedlo združenje v korist trgovstva in za napredek gospodarstva. Omenjal je razne predloge združenja glede **novega obrtnega zakona,** korake združenja z ozirom na **valutne spremembe,** prizadevanje združenja za odpravo upravne mizerije in navedel boj združenja proti **politični demagogiji,** ki je toliko škodovala trgovstvu. Nato je omenjal odločen boj trgovstva proti **zakonu o pobijanju draginje,** prizadevanja **združenja, da** se zboljša in reformira **socijalno skrbstvo.** Energično se je združenje borilo tudi proti **carinskim persekucijam,** proti **raznim prometnim oviram** ter zlasti proti nedovoljenemu **krošnjarstvu** in tihotapstvu blaga. **Privilegiji zadrug in konzumov** ter vedno bolj močno **šušmarstvo** je nadalje opetovano povzročilo intervencije združenja. Ravno tako so zahtevale davčne razmere mnogokrat nastop združenja. Denarni trg, **brezposelnost** in njeno nedovoljeno izkoriščanje je enako zahtevalo intervencije združenja. Predsednik je nadalje omenjal delo združenja za večjo dotacijo proračuna trgovinskega ministrstva, za razvoj trgovskih nadaljevalnih šol in borbo združenja **proti monopolizaciji šolskih zvezkov,** prodaji **pisarniških potrebščin po banovinski zalogi šolskih knjig** ter nato govoril o podelitvi častne diplome g. Martinu Frecetu. S posebnim priznanjem je govoril predsednik Umek v svojem govoru tudi o delu bivšega ministra **Ivana Mohoriča,** ki se je vedno zavzemal za pravice trgovstva. (Odobravanje.) Koncem svojega lepega in zanimivega govora je pozval predsednik Umek vse trgovce, da se še bolj oklenejo svojih stanovskih organizacij, da za nje žrtvujejo, zlasti pa da delajo za glasilo trgovcev, za **»Trgovski list«,** ki zvesto in nevstrašeno zastopa interese trgovcev.

Z velikim odobravanjem so sprejeli zborovalci to lepo poročilo agilnega predsednika Umeka.

Zbornični tajnik **dr. Ivan Pless** se je nato zahvalil za pozdrav ter pozdravil občni zbor v imenu **Zbornice za TOI,** ki bo vedno z vnemo podpirala vse težnje združenja. Pozdravil je občni zbor tudi v imenu **Zveze trgovskih združenj,** ker sta tako predsednik ko tajnik, žal, zadržana, da bi se osebno udeležila današnjega občnega zbora. Nato je podal kratek pregled o gibanju trgovine v Dravski banovini. Stalno nazadovanje trgovskih obratov dokazuje, da je trgovstvo v težki krizi. Nato je poročal o obrtnem zakonu, o zakonu o zaščiti kmeta in posledicah te zaščite za trgovstvo in za vse gospodarstvo ter o vseh drugih aktualnih vprašanjih, ki so danes važna za trgovstvo in za slovensko gospodarstvo. Koncem svojega govora, ki so ga zborovalci poslušali z največjim zanimanjem, je priporočal vsem, da z vnemo podpirajo delo odbora in da prav tako krepko podpirajo delo vseh drugih svojih organizacij, ki so v korist vseh in ki edine morejo trgovstvu priboriti boljši položaj. Po glasnem odobravanju zborovalcev se je predsednik Umek še posebej zahvalil tajniku dr. Plessu za udeležbo in za njegovo poučno poročilo.

Tajniško poročilo, ki ga je podal predsednik Umek, navaja, da je Združenje štelo 139 članov, 49 prvih in 16 drugih pomočnikov in pomočnic, 44 vajencev, 12 vajenk, 11 oproščenih vajencev in 8 oproščenih vajenk.

Poročilo **o računskem zaključku** je podal g. **Gregl.** Računski zaključek izkazuje 16.230 Din dohodkov in 25.290 Din izdatkov. Primanjkljaj, v višini 9060 Din, bo krit iz zaostankov še ne izterjanih prispevkov. Premoženje združenja znaša 56.866 dinarjev.

Na predlog g. **Ivana Bana** je sklenila skupščina soglasno, da se podeli blagajniku in odboru razrešnica.

G. **Gregl** je nato poročal o proračunu za leto 1933, ki izkazuje 15.770 Din dohodkov in 16.270 Din izdatkov. Primanjkljaj bo pokrit iz rezerv. Na predlog g. **Šetina Petra** sklene občni zbor soglasno, da se pobira članarina za leto 1933 v višini 5% osnovnega davka.

Na predlog g. **Jerička Blaža** sklene občni zbor, da se voli z vzklikom in so bili na to izvoljeni: za predsednika Anton

Adria prašek je boljši

Umek, za podpredsednika Vidmar, za odbornike pa gg.: **Jeriček** Blaž, **Lapuh** Miha, **Šetina** Peter, **Verstovšek** Josip, **Ban** Ivan, **Grabner** Vinko, **Stergar** Pavel, **Derbač** Jakob in **Malus** Ivan; za namestnike pa so bili izvoljeni gg.: **Kastelic** Alfonz, **Božičnik** Ante, **Vrenko** Josip in **Frece** Ivo. V nadzorstvo so bili izvoljeni: **Bibič** Anton, **Verstovšek** Anton in **Schmidt** Rudolf, za namestnike pa **Kolarič** France, **Presker** Mato in **Kromščik.** V častni odbor so bili izvoljeni: **Umek, Jeriček, Šetina in Skala.**

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik Umek je zaključil v vsakem oziru dobro uspeli občni zbor.

KAKO DVIGNITI SVOJE PODJETJE

Olavna skrb vsakega podjetnika je, da pripomore svojemu podjetju do obstoja in napredka. Dve poti sta, ki vodita k temu cilju. Prva pot skuša z dosedanjimi odjemalci napraviti večji promet, druga pot pa stremi za tem, da najde novih odjemalcev. Ta zadnja pot — **pridobiti novih odjemalcev** — je boljša, kajti ni pametno preobložiti svojih odjemalcev z blagom. Veliko je število onih podjetij, ki so s pomočjo **Ljubljanskega velesejma** ubrali to pot do novih uspehov. Tudi k udeležbi na letošnjem Ljubljanskem velesejmu od 3. do 12. junija so se že prijavili v velikem številu. Vidimo torej, da jih ni potlabršen del svojih poslovnih uspehov pripisujejo temu, da stalno razstavljajo na velesejmu. Naj tudi drug, ki še niso prijavili svoje udeležbe kot razstavljalci na letošnjem spomladanskem velesejmu v Ljubljani, v samoobrambi in kot člani splošne akcije proti zastoju v gospodarskem življenju sledijo temu primeru in se čimpreje prijavijo.

Iz naših organizacij

Trgovsko društvo v Celju ima svoj 24. redni letni občni zbor v četrtek dne 11. maja 1933. ob pol 8. uri zvečer v posvetovalnici Združenja trgovcev, Razlagova ulica št. 8 z običajnim dnevnim redom. — Odbor se nadeja polnoštevilne in točne udeležbe.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico se vrši v torek dne 2. maja 1933 od 8. do 12. ure dopoldne v posvetovalnici združenja trgovcev za mesto Celje v Celju, Razlagova ulica št. 8 pritličje, levo.

VELIKODUŠEN DAR

Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani izreka najlepšo zahvalo veletržcu g. Ivanu Samcu v Ljubljani za velikodušen dar 1.000 Din v prid fondu za podpore brezposelnih ob priliki izročitve diplome o imovanju častnim članom Društva industrijcev in veletržcev v Ljubljani.

VELIKA EKSKURZIJA NA POLJSKO

Za časa mednarodnega velesejma v Poznanju od 4. do 16. maja t. l. priredi Poljsko-jugoslovanska liga v Beogradu skupno s Putnikom društveno potovanje v Poznanj. Potovanje bo zvezano z obiskom Varšave, Krakova, Dunaja in sejma v Budimpešti. Cena vožnje od Št. Ilja d. m. in do Budimpešte, prehrana ter vse ostalo v smislu programa velja v II. razredu Din 4.720·—, v III. razredu Din 3·800·—. Udeležniki tega izleta uživajo od svoje izhodne postaje do državne meje in iz Budimpešte po madžarskih železnicah in naših 50% popusta. Odhod iz Maribora je 5. maja popoldan.

Informacije daje »Putnik« v Ljubljani, Gajeva ulica 3, za nebotičnikom.

Razstave in sejmi

Nov način prodaje legitimacij za obisk XIII. ljubljanskega velesejma od 3. do 12. junija. Te dni je dala uprava Ljubljanskega velesejma v prodajo legitimacije za obisk svojega spomladanskega velesejma. Cena legitimaciji, ki upravičuje na polovično železniško vožnjo, je Din 30. Vendar kupec pri nakupu legitimacije ne bo plačal Din 30·— ampak samo Din 3·—. Razliko Din 27·— bo vsak posetnik doplačal pri sejemski blagajni ko bo prišel na velesejem. Ob tej priliki se mu bo žigosala legitimacija, nakar mu bo vozni listek veljal za brezplačni povratek.

Legitimacije so na razpolago pri vseh večjih denarnih zavodih, biletarnah Putnika, župnih in občinskih uradih, strokovnih organizacijah in pri osebnih blagajnah večjih železniških postaj Dravske banovine.

Kdor hoče poslati legitimacijo za obisk velesejma svojcem v inozemstvo, kjer veljajo na podlagi legitimacije tudi izdatne železniške olajšave, naj si jo oskrbi samo pri uradu velesejma v Ljubljani, ker so take legitimacije opremljene še s posebnimi kuponi za inozemstvo.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. — Šelenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72

Po svetu

Največji shod, kar jih je bilo doslej v Jugoslaviji, je bil v nedeljo v Nišu shod JRKD. Shoda se je udeležilo nad 100.000 ljudi, ki so z velikanskim navdušenjem pozdravili min. predsednika dr. Srškića in druge ministre.

Min. predsednik dr. Srškić je v svojem govoru napovedal, da bodo v kratkem razširjene kompetence banovin, a to se bo zgodilo spontano in brez vsakega mešetarenja.

Nadalje je napovedal, da bo vlada izdala celo vrsto ukrepov, s katerimi bo olajšala zlasti položaj delavcev, obrtnikov in trgovcev.

Občinske volitve se bodo še letos vršile v nekaterih banovinah, kakor je izjavil ministrski predsednik Srškić.

Za našega poslanika v Buenos Airesu je imenovan dr. Purić, dosedaj šef političnega oddelka v zunanjem ministrstvu.

Ravnatelj Ljubljanske mestne hranilnice dr. Černe je odstopil. Začasno vodstvo Mestne hranilnice je urejeno takole: ravnatelj Franc Pretnar, glavni knjigovodja Josip Mešek, vodja uradov pa Ivan Hiter.

Titulescu se je na povratku iz Pariza in Londona sestal z našim zunanjim ministrom v Subotici. Titulescu je izjavil, da se je v pogovorih z vodilnimi državniki Francije in Anglije prepričal, da je stališče **Male antante** prodrlo in da more **Mala antanta** brez bojazni gledati v bodočnost.

Adria prašek je boljši

Mussolini, po izjavi grškega vladnega lista »Proia«, ne zahteva na škodo Jugoslavije nobenih lokalnih sprememb, temveč hoče dobiti le Solun. Ta vest pa je bila pozneje demantirana.

Tudi Hlinkova avtonomistična slovaška stranka se je izjavila proti reviziji mirovnih pogodb.

Vedno več heimwehrovskih oddelkov prestopa v hitlerjevski tabor, da so vladni heimwehrovski oddelki kneza Starhemberga vedno bolj osamljeni. A tudi vlada dr. Dolfussa je vsled tega v vedno težjem položaju, če bi seveda še naprej hotela vztrajati v svoji protihitlerjevski smeri.

Vse politične stavke je prepovedala avstrijska vlada. Le gospodarske stavke so še dovoljene.

Sovjeti so izdali štiri dekrete proti angleški trgovini, s katerimi prepovedujejo vsako trgovino z Veliko Britanijo, vsak prevoz angleškega blaga in vsako uporabo angleških ladij in pristanišč.

Nad 10.000 ljudi so dosedaj zaprli narodni socijalisti samo v Prusiji. Večina zaprtih pripada marksističnim strankam, a je med njimi tudi dosti pristašev centruma.

V kielskih ladjedelnicah so prišli narodni socijalisti na sled veliki **komunistični zaroti,** ki je hotela v protest proti odpustu marksističnih delavcev uničiti vse stroje.

Arijski paragraf sestavljajo v Nemčiji. Med Arijce bodo šteli tudi Madjare in Fine, čeprav so izraziti Mongoli.

Poljska vlada je prepovedala celo vrsto rajhovskih listov.

Richard Strauss, znani nemški komponist, je vstopil v Hitlerjevo stranko.

Danski parlament je zažgal po nemškem vzoru neki komunist. Ogenj pa so pravočasno opazili in ga udušili. Požigalca, ki je bil pijan, so aretirali.

Japonci nadaljujejo z nezmanjšano silo svojo ofenzivo proti Pekingu, ki ga Kitajci z mrzlično naglico evakuirajo. Kitajska vojska je popolnoma demoralizirana in zato ni misliti na to, da bi mogla dati odpor.

Vrhovni poveljnik japonske druge armade Tamon je izdal proklamacijo na kitajsko prebivalstvo, ki ga poziva, da se pridruži Japoncem, ki hočejo osvoboditi kitajski narod od nadvlade belokožcev. V zvezi z Japonci in Mongoli naj pomagajo Kitajci osvoboditi Azijo od tujega jarma.

Za švicarsko državljanstvo bo po sedanjih prijavah zaprosilo letos 10.000 oseb, dočim je bilo lani takšnih prošenj le 3200.

Do velikih protižidovskih demonstracij je pršlo v Černovicah, ki so na ta način demonstrirale svoje simpatije do Hitlerja.

Velika fabrika stekla »Stölzle« v Gmündu na Avstrijskem je do tal pogorela. V fabriki je bilo zaposlenih 300 delavcev.

Ogromen požar je izbruhnil v londonskem pristaniškem skladišču Westindiandok. Pogorelo je nad 50.000 sodov ruma. Škodo cenijo na približno 2 milijona funtov.

O reviziji zakona o prisilni poravnavi

Iz poročila zborničnega svetnika Staneta Vidmarja na zadnji plenarni seji Zbornice za TOI

Čeprav vsebuje zakon o prisilni poravnavi izven konkurza primeroma strožja določila proti raznim zlorabam, ko drugi zakoni, ki so bili izdani v zadnjem času, se vendar **ni moglo preprečiti zlorab in izigravanj**, ki so v prav občutni meri škodovale **trgovski morali** in ugledu vsega našega gospodarstva. Mesto da bi služil zakon kot opora solidnim in poštenim trgovcem, ki so prišli le vsled nesreče ali sile neprilik v težave, so se prisilnih poravnav posluževali v veliki meri **tudi nesolidni elementi** in na nepošten način izkoriščali svoje upnike. Pritožbe proti zakonu o prisilni poravnavi so bile zato na dnevnem redu.

Kljub temu pa dolgo ni bilo pri odločujočih mestih nobenega razumevanja za zahteve po reviziji tega zakona. Še tako utemeljene predstavke in intervencije so bile **redno brezuspešne**. Šele lansko leto, ko je bil minister za trgovino in industrijo **g. Ivan Mohorič**, je prišlo to vprašanje vendar z mrtve točke. Takrat je sklicalo ministrstvo za trgovino in industrijo anketo zastopnikov gospodarskih in upniških organizacij, ki se je vršila v Zagrebu.

Predlogi ankete.

Sklepi te ankete, ki so bili predloženi pravosodnemu ministrstvu, se morejo po vsebini deliti **v tri skupine**:

I. Predlogi za spremembo nekaterih določb zakona o prisilni poravnavi izven konkurza, da se z njimi izboljša postopek prisilne poravnave.

II. Predlogi o načelni spremembi zakona.

III. Predlogi za poostritev kazensko-pravne zaščite upnikov proti zlorabam prisilne poravnave.

Predloge prve skupine je ministrstvo odobrilo in jih v načrtu revizije zakona sprejelo skoraj v celoti, predloge 2. in 3. skupine, ki so bili načelnega pomena, pa je odklonilo.

Zborični svetnik Vidmar je nato podrobno poročal o predlogih ankete ter o vsebini novega zakonskega načrta ter med drugim omenil:

Kot ena najbolj dalekosežnih zahtev se je smatrala zahteva, da se mora pri poravnalnem postopanju na zahtevo upnika odrediti **prisilna likvidacija** dolžnikovega podjetja, oziroma prisilna realizacija njegove imovine. Prisilna likvidacija pa ni v bistvu nič drugega ko konkurz brez jamstva, ki ga daje redni konkurzni postopek. Ker se pa ta zahteva ni izkazala že v drugih deželah, ni sprejelo ministrstvo tega predloga.

Druga zahteva je bila, da se **povišajo minimalne kvote od 40% na 50%**. Ministrstvo je bilo glede tega predloga mnenja, da bi se vsled povišanja kvote povišalo število konkurzov in da zato ta zahteva ni niti v interesu upnikov. Mesto tega pa je **sprejelo v načrt določbe**, da je za sprejem nižje kvote od 50% potrebna **večina ⅘ vseh terjatev**, dočim se morejo z večino ¾ sprejeti samo poravnave, pri katerih se ponuja kvota v najmanjšem iznosu 50 ali več odstotkov. **Roki plačanja** pa se morajo računati od dneva, ko je bila poravnava sprejeta, a ne od dneva pravomočnosti sklepa o potrditvi poravnave, kakor je to veljalo dosedaj.

Druga določila zakonskega načrta.

Nov zakonski načrt določa nadalje, da ostanejo v veljavi do izpolnitve obvez iz poravnave omejitve, ki nastopijo kot posledica otvoritve prisilne poravnave.

Ministrstvo je nadalje sprejelo tudi predlog, **da mora sodišče pred izdajo odloka o otvoritvi poravnalnega postopanja pozvati dolžnika**, da položi iznos, zadosten za poravnavo taks.

Novi zakonski načrt ima tudi to spremembo zakona, ki bo povečala garancijo za upnike. Določa namreč, da se morejo v konkurzu, ki je bil otvorjen pred popolno izpolnitvijo poravnave, prijaviti vse zahteve v celoti prvotnega iznosa po odbitku onega iznosa, ki je bil na podlagi poravnave že dejansko izplačan.

Nadalje ustreza načrt tudi zahtevi po poostritvi kazenske zaščite in določa, da veljajo tudi za prisilne poravnave **iste kazenske sankcije**, ki so predvidene za konkurze. Sodišče mora nadalje po uradni dolžnosti obvestiti državnega tožilca, če obstoji sum, da je zakrivil dolžnik kazensko dejanje ali če se je umaknil položitvi prisege, predpisane v § 36 zakona o prisilni poravnavi.

Ko je Zbornica za TOI prejela zakonski načrt o reviziji zakona o prisilni poravnavi, je sklicala anketo vseh važnejših gospodarskih organizacij in nato sklicala konferenco, ki se je vršila dne 4. marca in katere so se udeležili zasopniki Društva industrijcev in veletrgovcev, Zveze trgovskih združenj, Zveze industrijcev in Ljubljanskega združenja trgovcev.

Izjava Zbornice.

Na podlagi zaključkov te konference je predložila Zbornica pravosodnemu ministrstvu svojo izjavo, ki vsebuje med drugim te predloge:

Poravnanje na podlagi moratorija bi bilo favorizirati s tem, da se olajša sprejem ponudbe z nadpolovično večino po številu upnikov in po višini terjatev, ki dajejo pravico do glasovanja, da se **odplačevalni roki** podaljšajo do dveh let in da se **zniža tarifa stroškov** prisilnega upravnika na četrtino, ki je predpisana po uredbi z dne 5. aprila 1930.

Kaj je terjatev upnika.

Nadalje smo predlagali, da se pri § 4, pod točko 6, doda še to besedilo: Terjatev upnika ostoji iz glavnice, zakonitih ali dogovorjenih obresti od dospelosti do dneva otvoritve postopanja za prisilno poravnavo izven konkurza in iz dogovorjenih ali prisojenih stroškov. S tem se naj prepreči vsako napačno tolmačenje vprašanja, kaj so v resnici terjatve upnika.

K točki 7 (§ 6) smo predlagali, naj se odstavek, po katerem naj bi se uvodoma otvoril konkurz nad dolžnikovo imovino, če sodišče dolžnikovemu predlogu na otvoritev poravnalnega postopanja ne bi ugodilo, ne akceptira v predlagani obliki, ampak se izpopolni.

Drugi predlogi.

Razlogi, zaradi katerih sodišče odkloni uvedbo poravnalnega postopanja, so dostikrat zgolj formalnega značaja, med tem ko so posledice, ki nastanejo z brezpogojno otvoritvijo konkurza predalekosežne za dolžnika, čigar imovinsko stanje je morda tako, da je sicer upravičen njegov predlog za otvoritev poravnalnega postopanja, ni pa nobenega povoda za otvoritev konkurza. Zato smo predlagali dopolnilo tega odstavka, da se preprečijo takšni škodljivi ukrepi.

Ker tolmačijo sodišča na raznih področjih države pojem trgovca različno in razlikujejo med protokoliranim in neprotokoliranim trgovcem, da otvarjajo konkurz pri protokoliranem trgovcu po službeni dolžnosti, pri neprotokoliranem pa šele na predlog upnikov, smo predlagali, da se pred besedo »trgovec« vnese še dostavek »protokoliran ali neprotokoliran« in bi se stavek glasil: »dolžnik je protokoliran ali neprotokoliran trgovec«.

K točki 11 § 24, odst. 4, smo predlagali, da se analogno ostalim določilom tudi tukaj v vprašanju izmenjave poravnalnega postopanja upošteva večina tako po številu kakor tudi po višini terjatev.

Nova določila načrta

Popolnoma nova so določila §§ 55, 56 in 57 načrta. Namen teh paragrafov je ta, da bi imeli **upniki tudi po sklenjeni poravnavi še kontrolo** in vpliv na to, da dolžnik v ponudbi stavljene obljube tudi resnično izpolne. Načrt novega zakona določa zato, da se proglasi poravnalno postopanje za dovršeno šele tedaj, ko se izkaže, da je dolžnik svoje obveze iz poravnave tudi resnično izpolnil. Od te zahteve so po načrtu izvzeti le primeri, kjer celotni znesek terjatev, ki jih obsega poravnava, ne znaša več ko 200.000 Din in če upniki s kvalificirano večino predlagajo istočasno s sprejemom poravnave tudi proglasitev poravnalnega postopanja kot končano.

Vsota 200.000 Dn ni tako malenkosten znesek, da bi se glede tega zneska smela delati izjema. To že vsled tega, ker so pri poravnavi do 200 tisoč prizadeti večinoma gospodarsko šibkejši upniki, ki jih je treba zlasti ščititi. Predlagali smo zato, da se znesek pod točko L. 1. zniža na 100.000.

K točki 21. § 57. Izpopolnilo govori o primerih, ko je za upravitelja poravnanja postavljen denarni zavod. Predlagali smo, da je v takšnih primerih določiti za denarni zavod nižjo nagrado kakor pa je določena za druge upravitelje, ker denarni zavod v takšnih primerih itak že profitira z raznimi transakcijami ki se vrše po njem.

Vse ostale spremembe in dopolnitve, ki so navedene v načrtu, smo sprejeli v celoti. Opozorili pa smo ministrstvo, da nekatere v načrtu predvidene spremembe in dopolnitve same zahtevajo tudi nove spremembe v zakonu, a teh sprememb v načrtu še ni. Tako je potreben **nov paragraf** glede določb o plačevanju poravnalnih obrokov še pred pravomočnostjo poravnave v smislu določb novele. Ravno tako je treba spremeniti določila § 23, odst. 2, da mora namreč upravitelj prijaviti svoje zahteve takoj, ko sodišče odobri sprejeto poravnavo ali ustavi postopanje.

Nagrade upraviteljem treba znižati

Predlagali smo tudi revizijo uredbe o tarifah za nagrade upravitelju konkurzne mase in za nagrade upravitelju prisilne poravnave izven konkurza, ker te tarife ne odgovarjajo več današnjim razmeram. Že postavke sedanje tarife so same po sebi visoke ter se redoma povišujejo z raznimi pribitki, ki niso upravičeni. Predlagamo, da se postavke **tarife znižajo** na polovico, a takozvani moratorij na eno četrtino, ker je tu baza, od katere se računa nagrada, zelo velika. Posebej pa je znižati nagrade za denarne zavode, ako so ti določeni za upravitelje.

Po točki 3., § 4 mora sodišče zavrniti predlog za otvoritev prisilne poravnave, ako je bil dolžnik že v konkurznem ali poravnalnem postopanju, pa še niso minila tri leta od dne, ko se je dovršilo ali ustavilo zadnje poravnalno ali konkurzno postopanje. Mnenja smo, da ni nikomur v korist, ako sodišče zavrne predlog, da se uvede poravnalno postopanje onega dolžnika, ki je bil sicer že v poravnalnem postopanju v prej označenem roku, če ni s svojo ponudbo prosil popusta na terjatvah svojih upnikov, temveč prosil le za ugodnejši način plačevanja ali za ugodnejše roke ter je terjatve svojih upnikov plačal popolnoma s 100% (takoimenovani moratorij). Takšnemu dolžniku, če pride zopet v plačilne težkoče, treba izjemoma dati možnost, da se posluži poravnalnega postopanja, ker bi mu v nasprotnem primeru ne preostalo nič drugega, ko da prijavi konkurz.

Zato smo predlagali, da se točka 3. § 4 dopolni s tem dodatkom: »... v kolikor ni v postopanju za poravnavo zahteval s svojo ponudbo samo ugodnejši način ali ugodnejše roke plačil in tem svojim obvezam v celoti zadostil«.

Uredba o posredovalnem postopanju naj se ukine

Končno smo se v svoji izjavi k načrtu zakona dotaknili tudi **nesrečne uredbe o posredovalnem postopku**, glede katere smo predlagali ukinjenje s to utemeljitvijo:

Pod točko 4. načrta je predvidena dopolnitev § 3. v tej smeri, da more ponuditi dolžnik tudi popolno plačilo svojih obveznosti. S tem določilom bo v praksi omogočeno, da doseže dolžnik od upnikov moratorij z uporabo prisilnega poravnalnega postopanja.

Dolžniku bo torej z zakonom »o prisilni poravnavi izven stečaja« dana možnost vsakršnega aranžmana z upniki. Zanj je torej naredba o posredovalnem postopanju popolnoma odveč. Zato naj bi se za točko 23. uvrstila nova točka 24. te vsebine: »Ko dobi ta zakon obvezno moč, preneha veljati uredba o posredovalnem postopanju z dne 4. januarja 1933«.

Ob koncu referata naj mi bo dovoljena še opazka, da je **obupna počasnost naših zakonodajnih oblasti** zakrivila ogromno škodo narodnemu gospodarstvu, da je dosledno metodam, ki so se pri nas že ukoreninile, prišel tudi zakonski načrt za spremembo zakona o prisilni poravnavi tako pozno, da je **že skoraj prepozen**. Upajmo, da bo uveljavljen s predlaganimi izpopolnitvami enkrat izjemoma nekoliko hitreje.

Kakor sem že preje omenil, je naša Zbornica z ozirom na važnost in nujnost zadeve izvedla takoj po prejemu načrta pismeno anketo in nato še sklicala na razpravo vse v poštev prihajajoče organizacije in je nato svojo izjavo in svoje predloge takoj predložila ministrstvu.

Prometne vesti

Olajšave za turiste. Železniški minister je spremenil § 22, II. dela železniške tarife za prevoz potnikov, prtljage in ekspresnega blaga in se sedaj ta paragraf glasi: V kolikor to ne ovira drugih potnikov, je dovoljeno v času od 1. maja do 30. oktobra vzeti v potniške vagone tretjega razreda brez posebnega doplačila zložljive čolne; a od 1. novembra do 30. junija lahke smuči in sanke. Zložljivi čoln, par smuči in sanke ne smejo biti težje od 30 kil. Nadalje se spremeni § 24, ki se dopolni z določbo, po kateri se vrši tehtanje zložljivega čolna, smuči in sank brezplačno.

Znižana tarifa za prevoz svinca. Železniški minister je spremenil pristaniško tarifo za prevoz blaga in se dovoli prevoz svinca s postaje Prevalje do Sušaka-pristanišče po znižani tarifi, to je za 100 kil se plača 9·20 Din.

Tramvaj v Dubrovniku zopet v obratu. Prisilna uprava je izvršila nekatera popravila na tramvaju, za kar je izdala okoli 20.000 Din. Na veliko soboto je začel tramvaj zopet voziti na progah Dubrovnik—Gruž in Dubrovnik—Lapad. Prebivalstvo je z veseljem pozdravilo novo obratovanje tramvaja, zlasti še, ker se vrši sedaj ostra konkurenca tramvaja z avtobusnim podjetjem Dad in upajo Dubrovničani, da se bodo vsled te konkurence vozili še ceneje.

Priporoča se

GREGORC & Ko.

LJUBLJANA

Veletrgovina specerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in špirita

TELEFON 22-46 Brzojavi: GREGORC

Zahtevajte specijalne ponudbe!

TRI VELIKA SKUPINSKA POTOVANJA NA SVETOVNO RAZSTAVO V CHICAGU

Društvo prijateljev Vel. Britanije in Amerike priredi skupno s Putnikom in paroplovnimi družbami (Hamburg-Amerika-Linie, Cunard Line, White Star Line) tri velike ekskurzije v Ameriko.

Prvo potovanje bo od 7. junija do 9. julija, drugo od 6. julija do 7. avgusta in tretje od 31. avgusta do 1. oktobra t. l. Za vsako potovanje so predvidene dve kategorije: I. kategorija, cenejša s tretjerazrednim in II. kategorija, dražja z drugorazrednim arangementom. Potovanje obeh kategorij je popolnoma enako, razlika je le v komfortu potovanja. Potovanje traja 33 dni in stane od 304—416 dolarjev.

Točnejša navodila in programe za ta potovanja daje »Putnik« v Ljubljani interesentom brezplačno.

TUJI KAPITAL NA POLJSKEM

46·5 odstotkov vsega v poljska delniška podjetja investiranega kapitala je tujega porekla. Skupna vsota vseh teh tujih kapitalov znaša 1.617·6 milijonov zlotov. Na prvem mestu je francoski kapital s 395 milijoni ali 24%, nato sledita nemški s 370 in ameriški s 353·6 milijonv zlotov. V posameznih industrijah je tuji kapital zastopan tako-le: v petrolejski industriji 84%, kovinski 77·1%, v električnih centralah 75·4%, industriji elektrotehničnih potrebščin z 28·5% in v tekstilni industriji z 28·1%.

Konkurzi in prisilne poravnave

V konkurzni zadevi trgovke in posestnice Marije **Senica** v Šmarju pri Sevnici se določa narok za naknadno prijavljenje terjatev na dan 3. maja ob 10. uri pri sodišču v Sevnici.

OBČNI ZBORI

33. redni občni letni zbor Ljubljanske kreditne banke bo v soboto, dne 13. maja ob 15. v bančni dvorani v Ljubljani.

11. redni občni zbor Tovarne verig v Lescah bo dne 5. maja ob 11. uri v sejni dvorani Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 22. aprila objavlja **med drugim: zakon o** pogodbi glede socijalnega zavarovanja med Jugoslavijo in Avstrijo kakor tudi o zapisnikih, ki so sestavni del pogodbe. — Uredbo o številu in sedežih notarjev. — Razne razglase sodišč in drugih uradov ter razne druge objave.

Naša tujsko-prometna propaganda

V zadnjem času se opaža, da se skoro na vsakem zborovanju naših gospodarskih krogov povdarja misel propagande in organizacije tujskega prometa. Vsi pač čutimo, da je to panoga, o kateri bi se moralo velikokrat razpravljati in ji posvetiti več pažnje. Predvsem moramo konstatirati, da organizacija propagande ne odgovarja pravemu načinu obdelovanja trga. Kakor vsak trgovec, ki obdeluje trg potem reklame in propagande, prej prouči vse možnosti uspeha in svojo propagando nasloni na proučevanje razmer na trgu ter na kupno moč trga, tako bi morala tudi tujsko prometna propaganda in organizacija tujskoprometnega obrata delovati v tej smeri. Premišljeno organizirana tujskoprometna reklama zahteva mnogo več napora in znanja, ko vsaka druga propaganda. Tu prodajamo nekaj, kar služi duševnosti človeka, njegovemu razvedrilu in odmoru in želji po potovanju in drugih krajih. Kdor hoče to vzbuditi, mora biti dober poznavalec onih, katere hoče privabiti v naše kraje. Znati jim mora s sugestivno silo dopovedati, kaj jim nudi Slovenija v pogledu izletov, odmora in oddiha ter miru in razvedrila. Ljudje, ki hodijo na letovišča in v zdravilišča, gotovo iščejo nekaj. Nekateri iščejo miru, drugi odmora, tretji zabave in zdravja. Vse to so momenti, katere je treba izkoristiti v svrho propagande. Naši kraji nudijo izletniku vse, kar mu nudijo enaka tujsko prometna središča v tujini. Pri tem pa govori za naše kraje še to, da so cenejši.

V drugih tujsko prometnih državah imajo dobro organizirano tujsko propagando. Oni dobro vedo za želje letoviščarjev in te upoštevajo in znajo te želje izkoristiti v propagandne svrhe. V Italiji, Nemčiji, posebno na Bavarskem so znali dobro izkoristiti želje onih, ki bi si sicer radi privoščili malo počitka in kratko letovanje na kmetih, a njih finančne sile ne dopuščajo velikih skokov. Za take letoviščarje, ki so najbolj soliden kader in dober plačnik in potrošnik, so se odkrile nove točke za letovanje na kmetih. Švica bi nam v tem bila za vzgled, kar se tiče propagande. Sicer je Švica moda, a z dobro premišljeno reklamo bi se tudi iz Slovenije mogla narediti moda. Vsaj toliko, kolikor gre za interni turizem.

Pri vsej naši propagandi moramo razločevati, **dve vrsti gostov.** Inozemce in goste iz naše države, to pa posebno iz juga. Za inozemce je predvsem odločilna Dalmacija. Pri nas se jih malo ustavi in ti gredo predvsem na Bled ali v Rogaško Slatino. Vendar pa se ustavijo tudi pri nas, vsaj, da si ogledajo kraje in se spoznajo z običaji.

Glavna točka našega tujskega prometa je interni turizem. Skoro vsi kraji so navezani le na tega. Vsa naša reklama bi morala biti usmerjena v to stran. Važno pri propagandi je tudi to, katere plasti ljudi prihajajo k nam kot letoviščarji. Ako pogledamo sezname letoviščarjev po posameznih krajih, vidimo, da se vsi naši gosti po večini rekrutirajo **iz srednjega sloja** ter takih, ki hočejo predvsem pozabiti na vsakdanje delo in si žele odmora ali pa, da si v našem gorskem zraku utrde zdravje. Zanje pridejo v poštev samo taki kraji, katere finančno zmorejo.

Za vse to pa, ako hočemo natančno preučiti in našo propagando tudi na to usmeriti, moramo predvsem imeti na razpolago dobre propagandiste in reklamne strokovnjake. Ker za vse to delo je potreben načrt in sistem dela. V drugih državah se temu posveča ogromna pažnja, ker od tega zavisi vse.

Dalje pa je pri naši propagandi še **ena velika napaka.** Nima nobene kontinuitete, kakršna je potrebna, da v ljudeh vzbuja željo po nečem. Naši kraji so vendar privlačni pozimi in poleti, oziroma skozi vse leto. Ako obstoja vez med letnimi časi, mora obstojati tudi vez med propagando. Tako delajo trgovci, ki oglašajo za svoje blago. Po drugi strani premalo damo na kolektivno reklamo za Slovenijo vobče. Mislim, da bi vsa naša lokalna tujskoprometna društva, ki jako uspešno delajo, morala nastopiti s skupno propagando za Slovenijo. Po pravici je pa to naloga Zveze za tujski promet in Putnika. V kolektivni reklami vseh držav vidim stereotip »Obiščite Španijo«, »Obiščite Turčijo« itd. Iz te kolektivne propagande preidemo potem na posamezne kraje. To pa po posebnem načrtu in na podlagi posebnega aranžmaja med posameznimi društvi. To je stvar notranje organizacije tujskega prometa. Blejsko tujsko prometno društvo tudi dela kolektivno reklamo za Bled, enako druga naša letovišča, ki so več ali manj že znana. Ne morejo si pa tega dovoliti manjši kraji, ki bi tudi ustrezali letoviščarjem in izletnikom.

Važno je tudi to, da v naše kraje privabimo čim več izletnikov, posameznih in v skupinah. Od izletnikov imajo gostilničarji mnogo. To je navadno vesela družba, ki ne pazi preveč na denar. Izlete organizirati pa ni tako lahko. Potrebne so dobre predpriprave in dogovori, tako, da so zadovoljni izletniki in da imajo nekaj od tega. Pri tem se ne sme favorizirati enega kraja pred drugim.

Pa tudi ne smemo odkriti vse čare naše zemlje naenkrat. Polagoma, vedno nekaj novega, nekaj privlačnega, nekaj, kar nudi užitek in zabavo. Kolikor sem proučil sistem propagande pri drugih narodih, vidim, da so postopali po tem sistemu.

Organizacija propagande in organizacija tujskega prometa sta za sedaj važni vprašanji in še je čas, da preko leta privabimo kar največ tujcev v naše kraje. Pri tem pa morajo sodelovati vsi faktorji, ki pridejo tu v poštev. **G.**

Dobava-prodaja

Dne 26. aprila t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave živil (sočivje, paprika, čebula, kis, olje, pražen ječmen, cikorija, kava, čaj, mast itd.).

Dne 6. maja t. l. se bo vršila pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija glede dobave 24.300 kg petroleja. (Oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih komandah.)

Oddaja gradnje dvonadstropne stanovanjske hiše se bo vršila potom ofertne licitacije dne 5. maja t. l. pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, načrti, proračun in pogoji pa pri istem oddelku.)

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. maja t. l. ponudbe glede dobave 12.000 komadov vijakov in 4000 komadov podložnic ter glede dobave 5600 kg firneža in 1500 kg minija. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 3. maja t. l. ponudbe glede dobave 3 manesmanovih cevi, 14 propustnih pip, 15 komadov zaščitnih stekel in 500 kg papirnatih vrečic.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 18. maja t. l. ponudbe glede dobave 2500 kg železne pločevine.

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 18. maja t. l. ponudbe glede dobave smirka, klobučevine, železnih splint, žebljev, žice, žag za kovino, motvoza, držajev za pile, vijakov itd. itd. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Prodaja lesa in drv. Direkcija šum kr. Jugoslavije v Ljubljani sprejema do dne 4. maja t. l. ponudbe glede prodaje lesa in drv na panju. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Razno

Carinska. Znanemu antropologu profesorju Luschanu je poslal neki prijatelj s svojega potovanja po Afriki okostje črnca. Ker je bila pošiljatev naslovljena na profesorja Luschana, je hotel ta osebno opraviti vse carinske formalnosti. Ko je prišel na carino, je našel carinske uradnike v največji zadregi. V enem so si bili edini vsi, da je namreč treba okostje ocariniti, toda po kateri tarifi, je bilo vsem nejasno. Pregledali so vse carinske predpise, vprašali za nasvet višje instance, toda nikjer niso dobili pravega odgovora. Tedaj se je zasvetilo profesorju Laschanu in je dejal carinikom, naj mu pokažejo seznam carine prostih predmetov. Radevolje so mu dali ta seznam in že po bežnem pregledu je vzkliknil prof. Luschan: Pa gospodje, skelet je vendar carine prost! Radovedno so obstopili cariniki profesorja, ta pa jim je zmagoslavno pokazal predpis, ki se je glasi: Že nošeni predmeti so carine prosti. In to mnenje je obveljalo.

Zdravniška. Mlajši zdravnik, ki se je hotel naseliti v manjšem podeželskem mestu, je vprašal svojega starejšega tovariša, kakšne so razmere v kraju. »Zelo dobre!«, je odgovoril starejši kolega. »Imeli boste zelo dobro prakso, ker ima kraj izvrstno nezdravo lego!«

Jugoslovanskih visokošolcev je bilo v letnem semestru 1931 vpisanih na pariški univerzi 246, na graški 153 in na nemških 178.

Največja italijanska paroplovna družba »Italia« v Genovi je zaključila l. 1932 z deficitom 20 milijonov lir. Tudi se ni izvršil običajni odpis na vrednost ladij.

Nemški finančni minister je dobil pooblastilo, da sme kriti deficit za l. 1932 v višini 850 milijonov mark s posojilom.

Sovjetska Rusija občuti letos veliko pomanjkanje semen. V mnogih krajih bodo mogli posejati le eno tretjino polj, ker imajo samo toliko semen. Posebno primanjkuje semena kmetom, ki niso v kolektivnih gospodarstvih.

Novi narodno-socijalistični senat v Hamburgu je sklenil, da ne sme imeti noben nameščenec v drž. ali poldržavnih uradih in podjetjih večjo plačo, kakor je plača senatorjev, ki znaša 4000 mark (okoli 80.000 Din) na leto.

Tržna poročila

LJUBLJANSKI TRG

Sobotni ljubljanski živilski trg je bil sicer manj založen, ko navadno, toda mnogo bolje ko prejšnji trg v sredo. Izredno veliko pa je bilo na trgu jajc, ki se prodajajo po 1 do 1·25 Din par. Piške so se prodajale po 30 dinarjev par, kokoši pa so bile po 20 do 30 Din.

Krompir je padel v ceni in se prodaja na drobno po 80 do 85 par, na debelo pa so ga kmetje skoraj zaman ponujali po 65 do 75 par.

Sezona **z jabolki gre h koncu.** Jabolk slabejših vrst je še mnogo in se prodajajo po 2 do 3 Din kg, boljših jabolk pa je vedno manj in se plačujejo po 5 do 6 Din za kilogram.

Na zelenjadnem trgu je bilo dosti tuje zelenjave, ki pa je še zelo draga. Karfijole so se prodajale po 10 do 15 Din kos, glavica salate po 3 do 6 Din. Tudi prvi grah v stročju so že prodajali in sicer po 10 do 12 Din. Domača zelenjava se je prodajala večinoma po stari ceni.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem z dne 21. aprila 1933 je bilo pripeljanih 119 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari kom. Din 125 do 135, 7 do 9 tednov 150 do 170, 3 do 4 mesece 230 do 350, 5 do 7 mesecev 450 do 550, 8 do 10 mesecev stari 560 do 580, 1 leto stari 750 do 950, 1 kg žive teže 7·50 do 8, mrtve teže 10·50 do 12. Prodanih je bilo 81 svinj.

VINSKI TRG

Vinska trgovina v **Dalmaciji** je bila v marcu slaba in se je prodalo le 641 hektolitrov vina večinoma na Češkoslovaško. Cena vina je ostala neizpremenjena. V Šibeniku se je prodalo v preteklem mesecu okoli 1000 hl vina. Belo se je prodajalo po 280, črno po 220, opolo po 250 Din. V Vodicah se je plačevalo črno vino po 160 do 170, opolo in belo po 180 do 200, v ostali okolici pa po 190 do 250 za hl. Na Hvaru se plačuje belo vino po 9 do 10, opolo po 10 do 12, črno po 13 do 14 Din za hetolitrsko stopnjo. Boljša viška vina se plačujejo tudi po 300 do 350 Din za hl, pelješki dingač pa po 400 do 450 Din za hl.

V Sloveniji je povpraševanje po črnih vinih večje in je zato tudi narasla cena tem vinom. Srednja črna vina se plačujejo po 300 do 400, slabejša bela po 200 do 250 in boljša po 300 do 400 dinarjev za hl. Močna vina s 13 odstotki alkohola se plačujejo tudi po 500 do 600 Din za hektoliter.

V marcu je bilo po navedbah Kmetijske kontrolne postaje v Mariboru prodano vina: v Avstrijo 1347, na Holandsko 52, v Belgijo 3·2 ali skupno 1312 hl vina.

V prvih treh mesecih letošnjega leta pa je bilo prodano: v Avstrijo 3820, v Češkoslovaško 108·4, na Holandsko 86·1 in v Belgijo 5·5 hektolitrov vina. Skupno je bilo prodano torej 4020 hektolitrov vina.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama.

Torek, dne 25. aprila: **Zaprto.**
Sreda, dne 26. aprila: **Hamlet.** Red Sreda.

Opera.

Torek, dne 25. aprila: **Samson in Dalila.** Red C.
Sreda, dne 26. aprila: Zaprto.
Četrtek, dne 27. aprila: **Židinja.** Gostuje g. **Marijo Šimenc.** Izven.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Trgovci in industrijci!
Trgovski list
se priporoča za
inseriranje!

J. HLEBŠ, LJUBLJANA
DRUŽBA Z O. Z.
CANKARJEVO N. 21 -- MESTNI TRG 19
Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo
Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

Motvoz Grosuplje
domač slovenski izdelek -:- Svoji k svojim!
Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani

Ureja ALEKSANDER ŽELEZNIKAR. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MICHALEK, Ljubljana.